

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) bij het wetsvoorstel VOG Politiegegevens

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

Het weigeren van de afgifte van een VOG is onder het huidige wettelijk kader niet mogelijk als er enkel relevante politiegegevens over de betrokkene zijn. Binnen het huidige kader van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) worden bij de beoordeling van de aanvraag van de Verklaring Omtrent het gedrag (VOG) politiegegevens wel reeds gebruikt ter inkleuring van aanwezige justitiële gegevens. Indien er geen justitiële gegevens over de aanvrager zijn, worden de politiegegevens thans niet als bron geraadpleegd bij de VOG-beoordeling.

Bij de beoordeling van VOG-aanvragen van personen die een functie willen gaan vervullen waarvoor onbesproken gedrag een vereiste is, is het dringend gewenst niet tot afgifte van een VOG over te gaan wanneer er relevante politiegegevens bestaan. Wanneer bijvoorbeeld uit politiegegevens blijkt dat een gevangenisbewaarder ongewenste contacten onderhoudt met gedetineerden, dient een dergelijk gegeven aan het verlenen van een VOG in de weg te kunnen staan. Het onderhavige wetsvoorstel maakt dit mogelijk.

2. Wie zijn betrokken?

Bij de totstandkoming van dit voorstel zijn de organisaties en instellingen die worden geraakt door de wijzigingen betrokken. Dit betreft naast de departementale uitvoeringsdiensten zoals de dienst Justis onder meer de nationale politie.

3. Wat is het probleem?

Met name binnen het veiligheidsdomein bestaan er functies die een dermate hoge mate van integriteit vereisen, dat de desbetreffende werknemer van onbesproken gedrag moet zijn. De VOG die op grond van het huidige wettelijk kader wordt afgegeven, kan alleen worden geweigerd in het geval er relevante justitiële gegevens aanwezig zijn met betrekking tot de aanvrager (de werknemer). Politiegegevens vormen geen zelfstandige weigeringsgrond voor de VOG. Juist die politiegegevens kunnen aantonen dat iemand niet van onbesproken gedrag is. Wanneer bijvoorbeeld alleen uit politiegegevens blijkt dat een gevangenisbewaarder ongewenste contacten onderhoudt met gedetineerden, dient een dergelijk gegeven aan het verlenen van een VOG in de weg te kunnen staan. Op grond van de huidige wettelijke regeling is dat niet mogelijk.

4. Wat is het doel?

Dit wetsvoorstel maakt het mogelijk dat bij bepaalde functies, die een dermate hoge mate van integriteit vereisen dat de desbetreffende werknemer van onbesproken gedrag moet zijn, politiegegevens wel als zelfstandige weigeringsgrond voor de VOG kunnen dienen. Indien uit de politiegegevens blijkt dat de aanvrager niet van onbesproken gedrag is, wordt de VOG niet afgegeven. De aanvrager kan zodoende niet werkzaam zijn in de functie die een hoge mate van integriteit vereist.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

De afgifte van de VOG is geregeld in de Wjsg. De VOG kan alleen geweigerd worden in de gevallen die worden genoemd in de wet. Thans vormen relevante justitiële gegevens de enige weigeringsgrond voor een VOG. Dit voorstel biedt de grondslag voor het in bepaalde gevallen weigeren van de VOG op basis van politiegegevens. Tevens geeft dit voorstel de nodige waarborgen om te voorkomen dat de VOG politiegegevens te breed wordt ingezet.

6. Wat is het beste instrument?

De VOG is aan te merken als een preventief bestuursrechtelijk instrument dat met name bedoeld

is om te voorkomen dat personen met een voor de vervulling van een bepaalde functie relevant strafrechtelijk verleden werkzaam kunnen worden in die functie. Dit vanwege het risico voor de samenleving dat het strafrechtelijk verleden van de aanvrager met zich brengt. Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de werkgevers en de overheid om de samenleving te beschermen tegen de risico's die verbonden kunnen zijn aan het in dienst nemen van werknemers met justitiële gegevens op hun naam. De VOG is uitgegroeid tot een van de belangrijkste integriteitsinstrumenten in Nederland.

Wetswijziging is noodzakelijk om politiegegevens te erkennen als zelfstandige weigeringsgrond voor de VOG. Deze wetswijziging zorgt voor een wettelijke basis voor deze uitbreiding van dit belangrijke integriteitsinstrument.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Dit besluit levert geen administratieve lasten op voor burgers. De dienst Justis en de politie krijgen te maken met extra administratieve lasten. Ten behoeve van de beoordeling van een VOG die op basis van politiegegevens kan worden geweigerd, wordt voorgesteld om een geautomatiseerd systeem met het oog op de verstrekking van de politiegegevens in te richten. Er zal worden toegewerkt naar een geautomatiseerde hit/no hit bevraging van de politiegegevens door Justis.